

Gemensamt parlamentariskermöte (JPM) "Att bygga medborgarnas Europa" 16-17 november 2009

Arbetsgrupp 2

A Europe of Justice – Strengthening
democratic accountability and legal
certainty at European, national and local
level

I kommissionens meddelande Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst, KOM(2009) 262 slutlig, anges att målsättningen när det gäller det rättsliga samarbetet är att uppnå ett "europeiskt rättsligt område" till förmån för medborgaren där de 27 medlemsstaternas rättssystem bör kunna fungera tillsammans på ett konsekvent och effektivt sätt, med vederbörlig hänsyn tagen till nationella rättstraditioner.

I ordförandeskapets utkast till Stockholmsprogram från den 16 oktober 2009 betonas att en prioritering för de närmaste åren är att sätta fokus på medborgarnas intressen och behov. Utmaningen blir att säkerställa respekten för grundläggande frihet och integritet samtidigt som säkerheten i Europa garanteras. I utkastet framhålls att EU bör fortsätta arbetet med att stärka det ömsesidiga förtroendet för rättssystemen i de olika medlemsstaterna.

Det fortsatta arbetet för ömsesidigt erkännande av domar

I kommissionens meddelande Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst, KOM(2009) 262 slutlig, framhåller kommissionen behovet av fortsatt arbete för ömsesidigt erkännande av domar. Kommissionen anser att principen om ömsesidigt erkännande är en grundsten i arbetet med att bygga upp ett europeiskt rättsligt område. En dom som har avkunnats i en medlemsstat måste kunna erkännas och verkställas i andra medlemsstater utan hinder. En förutsättning för det är ett starkt ömsesidigt förtroende, att aktörerna på det juridiska området kan lita på varandras rättsliga system. I fråga om ömsesidigt erkännande av domar upprepar kommissionen målet att avskaffa exekvaturförfarandet på privaträttens område. Kommissionen anser att principen om ömsesidigt erkännande skulle kunna utsträckas till nya områden, t.ex. makars förmögenhetsförhållanden samt arv och testamente. Inom det straffrättsliga samarbetet anser kommissionen att principen om ömsesidigt erkännande bör tillämpas i alla stadier i förfarandet och att betydande framsteg redan gjorts när det gäller ömsesidigt erkännande av domar. Enligt kommissionen måste även andra typer av avgöranden, som kan vara av straffrättslig eller administrativ art beroende på vilken medlemsstat det gäller, omfattas av principen om ömsesidigt erkännande, t.ex. skydd av vittnen och brottsoffer samt vissa böter. Kommissionen anser även att EU måste sträva efter ömsesidigt erkännande av beslut om förlust av rättigheter och för detta ändamål främja ett systematiskt utbyte av information mellan medlemsstaterna.

Att stärka det ömsesidiga förtroendet

En konsekvens av ömsesidigt erkännande av domar är att en dom som meddelas i en nationell domstol får effekter även i andra medlemsstater, i synnerhet för deras rättssystem. Åtgärder som syftar till att stärka förtroendet mellan medlemsstaterna är därför nödvändiga för att fullt ut dra nytta av denna utveckling.

För att stärka det ömsesidiga förtroendet föreslår kommissionen i meddelandet bl.a. stöd till praktikerna vid genomförandet av rättsakter, utbytesverksamhet och förstärkning av nätverk för dem som är verksamma inom rättsväsendet. Utbildning i EU-rätt och mer utvecklade rutiner för utvärdering är andra exempel på åtgärder för att stärka förtroendet.

Gemensamma normer

När det gäller behovet av gemensamma normer anser kommissionen i meddelandet att endast ett gemensamt agerande på EU-nivå inom vissa delar av det straffrättsliga området – framför allt när det gäller terrorism, organiserad brottslighet och brott riktade mot EU:s ekonomiska intressen – kan fungera effektivt. Enligt kommissionen bör därför tillnärmningen av den materiella rätten i fråga om vissa former av grova, ofta gränsöverskridande, lagöverträdelser fortsätta. Kommissionen anser att definitionerna av brotten och påföljderna bör vara gemensamma. En sådan tillnärmning av lagarna bör enligt kommissionen gynna det ömsesidiga erkännandet, och i vissa fall bör man helt kunna eliminera skälen för en medlemsstat att inte erkänna en dom från en annan medlemsstat. Inom civilrätten anser kommissionen att lagstiftningen bör tillnärmnas när det gäller miniminormer för vissa civilprocessrättsliga aspekter. Sådana normer bör t.ex. upprättas för ömsesidigt erkännande av beslut om föräldraansvar (inklusive beslut om vårdnad).

Ett europeiskt rättsligt område

För att medborgarna ska kunna dra full nytta av fördelarna med ett europeiskt rättsligt område understryker kommissionen vikten av att underlätta enskildas tillgång till rättslig prövning, i synnerhet i mål som berör parter i flera medlemsstater. Bland annat bör de åtgärder som har vidtagits när det gäller rättshjälp vidareutvecklas. Medborgarna behöver också hjälp att övervinna språkliga hinder som kan försvåra deras tillgång till rättsväsendet. Man bör därför sträva efter att höja kvaliteten på juridisk översättning och tolkning, bl.a. genom sammankoppling av databaser som används av översättare och tolkar och eventuellt utnyttjande av möjligheten till tolkning på distans. I meddelandet pekar kommissionen även på möjligheter att successivt sammankoppla vissa nationella register, med vederbörlig hänsyn till reglerna om uppgiftsskydd, t.ex. register över företag och personer som befinner sig i konkurs.

För att stimulera en bra debatt skulle deltagarna kunna reflektera över följande frågor:

- Finns det några särskilda problem när det gäller ömsesidigt erkännande av domar?
- Hur kan det ömsesidiga förtroendet stärkas?
- Hur kan den enskildes tillgång till rättslig prövning underlättas?